

گزارش نشست «نگاهی به مسیر طی شده در سازوکار راهبری مساجد کشور»

سید محمد حسینی احمد فداله ✓

دانست و افزود: این اعتلا به معنای حفظ و تقویت ارزش‌های اصیل مساجد و ارتقای کارکردهای آن در دوران صدر اسلام است.

چالش‌های راهبری و فقدان نظام اطلاعاتی یکپارچه مساجد

حجّت‌الاسلام و المسلمین نوری در ابتدای سخنان خود، با اشاره به مبانی نظری مسجد در نگاه دین، قرآن و تمدن اسلامی، بر اهمیت مباحث کاربردی در ایجاد نگرش و طراحی عملیات تأکید کرد. وی با یادآوری تاریخچه مساجد تهران و حضور علمای برجسته‌ای چون حضرات آیات خوشوقت، حق‌شناس و آقا‌تهرانی، بیان کرد که در چهار دهه گذشته، قریب به صد مجتهد، امامت جماعت مساجد را بر عهده داشته‌اند.

نشست تخصصی با عنوان «نگاهی به مسیر طی شده در سازوکار راهبری مساجد کشور»، روز شنبه ۱۵ آذر ۱۴۰۴، با حضور حجّت‌الاسلام و المسلمین نوری (کارشناس نشست)، حجّت‌الاسلام بصیرت (دبیر جلسه)، حجّت‌الاسلام و المسلمین جلالی (مدیر مرکز) و دانش‌پژوهان و جمعی از مسئولان مرکز تخصصی شهدای محراب برگزار شد. این جلسه با تلاوت آیاتی از قرآن کریم توسط حجّت‌الاسلام پیروز و پخش نماهنگی از بیانات مقام معظم رهبری درباره اعتکاف و جایگاه مسجد آغاز گردید.

در ابتدای این نشست، حجّت‌الاسلام و المسلمین جلالی ضمن خیرمقدم به مهمانان، علّت حضور کارشناس برنامه در این زمان را تقارن با برنامه‌ریزی های ایام اعتکاف عنوان کرد. سپس دبیر جلسه با اشاره به واگذاری امور مساجد به ائمه جمعه بر اساس نامه رهبر معظم انقلاب، هدف از این اقدام را «اعتلای جایگاه و هویت مسجد»

- پایگاه عبادی و نیایشی.
- پایگاه فرهنگی و تربیتی.
- مشارکت در حفظ نظم و امنیت.
- مشارکت در ارائه خدمات اجتماعی.
- مشارکت در خدمات امدادی.

ایشان از تمرکز ویژه بر مساجد شاخص تحت عنوان «طرح محراب» خبر داد و گفت: در این طرح، بر روی ۱۰ هزار مسجد در ۱۱۹۸ شهر تمرکز کرده‌ایم و در هر شهر بین یک تا ۴۰۰ مسجد به عنوان پایگاه‌های طرح محراب مشخص شده‌اند. وی با اشاره به توجیه دبیران شهرستان‌ها و مراکز استان‌ها تصریح کرد: «در گام نخست، ۳۲ مرکز استان و ۴۵۰ مرکز شهرستان راهنمایی و توجیه شده‌اند تا در دی‌ماه، مراسم اعتکاف را در ۱۰ هزار مسجد منتخب بر عهده داشته باشند.

در جمع‌بندی مباحث، این توافق حاصل شد که اگرچه دیوان‌سالاری (بروکراسی) کنونی زائیده نیازهای دنیای امروز است، اما دستگاه‌های اجرایی باید از مداخله مستقیم در امور مساجد بپرهیزند. همچنین مقرر شد تنظیم‌گری امور به ائمه جمعه واگذار شود تا مساجد ضمن برخورداری از سامانه‌های یکپارچه و حمایت‌های قانونی، هویت اصیل و مردمی خود را در سطح جامعه ارتقا بخشند.

ایشان در تبیین چالش‌های اصلی مدیریت و پشتیبانی مساجد گفت: «ما با فقدان نظام اطلاعاتی یکپارچه مواجهیم؛ بدیهی است که بدون در اختیار داشتن آمار دقیق از حوزه فعالیت، برنامه‌ریزی دشوار خواهد بود».

حجت الاسلام والمسلمین نوری همچنین با انتقاد از تداخل مأموریت دستگاه‌ها، فقدان مرجع واحد پشتیبان، تداخل وجه حاکمیتی و مردمی مدیریت مساجد و نبود راهبرد مدون را از چالش‌های این حوزه برشمرد.

آسیب‌شناسی ارکان مسجد و اتصال به سامانه‌های ملی

کارشناس نشست در بخش دیگری از سخنان خود، بر لزوم بررسی ارکان «قرارگاه ملی مسجد»، و اهمیت کارورزی مبلغان در اعتکاف و آشنایی با مدیران امور مساجد استانی و شهرستانی تأکید کرد. وی با اشاره به پیشرفت‌های اخیر در حوزه ساماندهی اطلاعات افزود: اتصال سامانه‌های مساجد به درگاه‌های ملی، روند خدمت‌رسانی را تسهیل کرده است؛ به گونه‌ای که ارائه هر گونه خدمات دولتی به مساجد منوط به داشتن کد سامانه سجم است. همچنین مقرر شد اطلاعات مساجد در مسیریاب «نشان» ثبت شود تا وضعیت فعال بودن و داشتن امام‌جماعت برای عموم مشخص باشد.

حجت الاسلام والمسلمین نوری با اشاره به پیچیدگی‌های حقوقی مسجد، مسئله بیمه را چالش جدی این حوزه ارزیابی کرد.

طرح محراب و تعریف کارکردهای نوین مساجد

حجت الاسلام والمسلمین نوری در بخش پایانی، مأموریت‌های مسجد را در پنج محور دسته‌بندی کرد:

